

RIIGIKOHUS

PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE KOLLEEGIUM

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	3-4-1-17-14
Otsuse kuupäev	9. september 2014
Kohtukoosseis	Eesistuja Priit Pikamäe, liikmed Tõnu Anton, Eerik Kergandberg, Lea Kivi ja Tambet Tampuu
Kohtuasi	Riigilõivuseaduse § 57 lg 14 (alates 1. juulist 2012 kuni 27. märtsini 2014 kehtinud redaktsioonis) põhiseaduslikkuse kontroll osas, mis sätestab kohustuse tasuda kohtumääruse peale määruskaebuse esitamisel riigilõivu suuremas määras kui määruskaebuse elektroonilisel esitamisel veebilehe www.e-toimik.ee kaudu
Menetluse alus	Pärnu Maakohtu 24. märtsi 2014. a määrus tsiviilasjas nr 2-14-50011
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Tunnistada, et riigilõivuseaduse § 57 lg 14 alates 1. juulist 2012 kuni 27. märtsini 2014 kehtinud redaktsioonis oli põhiseadusega vastuolus osas, mis sätestas määruskaebuse muul viisil esitamisel kohustuse tasuda riigilõivu suuremas määras kui määruskaebuse elektroonilisel esitamisel veebilehe www.e-toimik.ee kaudu.

ASJAOLUD, MENETLUSE KÄIK JA MAAKOHTU MÄÄRUS

1. I. Pullat (kaebaja) esitas 13. veebruaril 2014 Pärnu Maakohtule määruskaebuse, milles palus ennistada kaebetähtaeg kohtutäitur R. Liitmaa 23. detsembri 2013. a otsuse peale kaebuse esitamiseks. Kaebaja palus end vabastada riigilõivu tasumisest ja taotles tasuta õigusabi osutamist.
2. Pärnu Maakohus jättis 24. märtsi 2014. a määrusega tsiviilasjas nr 2-14-50011 riigi õigusabi taotluse ja menetlusabi taotluse rahuldamata. Maakohus jättis I. Pullati määruskaebuse käiguta ja andis kaebajale tähtaja riigilõivu ja kautsjoni tasumiseks.
3. Maakohus jättis kohaldamata ja tunnistas põhiseadusega vastuolus olevaks RLS § 57 lg 14 alates 1. aprillist 2013 kehtivas redaktsioonis osas, mis sätestas tsiviilkohtumenetluses kohtumääruse peale määruskaebuse muul viisil esitamisel kohustuse tasuda riigilõivu suuremas määras kui avalduse esitamisel elektrooniliselt veebilehe www.e-toimik.ee kaudu. Kohus kohustas kaebajat tasuma riigilõivu 25 eurot.
4. Maakohus edastas 24. märtsi 2014. a määruse tsiviilasjas nr 2-14-50011 põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamiseks Riigikohtule. Maakohtu määrus saabus Riigikohtusse 8. mail 2014.

MENETLUSOSALISTE ARVAMUSED

5. Riigikogu on seisukohal, et RLS § 57 lg 14 on põhiseadusega kooskõlas.

6. Kaebuse esitaja leiab, et vaidlusalune säte on põhiseadusega vastuolus.

7. Õiguskantsler on seisukohal, et määruskaebuse esitamise ajal 13. veebruaril 2014 kehtinud RLS § 57 lg 14, mis näeb ette erineva suurusega riigilõivu määrad määruskaebuse esitamiseks sõltuvalt kohtusse pöördumise viisist, on põhiseadusega vastuolus. Kuna Riigikohus tunnistas 27. märtsil 2014 RLS § 57 lg 14 alates 1. juulist 2012 kehtinud redaktsioonis põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks osas, mis sätestas määruskaebuse muul viisil esitamisel kohustuse tasuda riigilõivu suuremas määras kui määruskaebuse elektroonilisel esitamisel veebilehe www.e-toimik.ee kaudu, siis oli RLS § 57 lg 14 selle asjassepuutuv osas põhiseadusevastane juba ka määruskaebuse esitamise ajal.

8. Justiitsminister möönab, et kohtusse pöördumise viisist sõltuvusse seatud riigilõivumäärad RLS § 57 lg 14 sätestatud kujul ei ole proportsionaalsed.

PÕHISEADUSEGA VASTUOLUS OLEVAKS TUNNISTATUD SÄTE

9. Riigilõivuseaduse (RT I, 29.06.2012; RT I, 22.03.2013, 9) § 57 "Tsiviilkohtumenetluse toimingud" lg 14:

"(14) Kohtumääruse peale määruskaebuse esitamisel tasutakse riigilõivu 50 eurot. Kui nimetatud määruskaebus esitatakse elektrooniliselt veebilehe www.e-toimik.ee, <https://ettevotjaportaal.rik.ee/>, <https://kinnistuportaal.rik.ee> või e-notari infosüsteemi kaudu, tasutakse riigilõivu 25 eurot."

KOLLEEGIUMI SEISUKOHT

10. Säte, mille põhiseaduspärasust Riigikohus hindab, peab olema vaidluse lahendamisel asjassepuutuv (põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) § 14 lg 2).

11. Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium leiab, et määruskaebuse menetlusse võtmise üle otsustamisel maakohtus oli RLS § 57 lg 14 kohtuasjas asjassepuutuv osas, mis sätestab kohtumääruse peale määruskaebuse esitamisel kohustuse tasuda riigilõivu 50 eurot, avalduse elektroonilisel esitamisel veebilehe www.e-toimik.ee kaudu aga 25 eurot. Kaebaja ei esitanud määruskaebusi <https://ettevotjaportaal.rik.ee/>, <https://kinnistuportaal.rik.ee> või e-notari infosüsteemi kaudu. Seega ei ole RLS § 57 lg 14 viimati nimetatud osas käesolevas asjas asjassepuutuv.

12. Pärnu maakohus tunnistas RLS § 57 lg 14 asjassepuutuvaks ja põhiseadusvastaseks alates 1. aprillist 2013 kehtivas redaktsioonis. Kolleegium märgib, et vaidlusalune säte, RLS § 57 lg 14 kehtestati 1. juulil 2012 jõustunud riigilõivuseaduse, tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seadusega (RT I, 29.06.2012, 3). Alates 1. juulist 2012 kehtinud redaktsioonis tuli RLS § 57 lg 14 kohaselt kohtumääruse peale määruskaebuse esitamisel tasuda riigilõivu 50 eurot, määruskaebuse esitamisel elektrooniliselt veebilehe www.e-toimik.ee kaudu tuli tasuda riigilõivu 25 eurot. 1. aprillil 2013 jõustus riigi õigusabi seaduse, riigilõivuseaduse, tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (RT I, 22.03.2013, 9), mille § 1 p 1 kohaselt täiendati RLS § 57 lg 14 teist lauset pärast tekstiosa "www.e-toimik.ee" tekstiosaga "<https://ettevotjaportaal.rik.ee/>, <https://kinnistuportaal.rik.ee> või e-notari infosüsteemi". Eeltoodust lähtudes leiab kolleegium, et kohtuasja lahendamisel Pärnu Maakohtus oli asjassepuutuv RLS § 57 lg 14 alates 1. juulist 2012 kehtinud redaktsioonis.

13. Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium tunnistas 27. märtsi 2014. a otsusega kohtuasjas nr 3-4-1-2-14 RLS § 57 lg 14 alates 1. juulist 2012 kehtinud redaktsioonis põhiseaduse vastaseks ja kehtetuks osas, mis sätestas kohtumääruse peale määruskaebuse muul viisil esitamisel

kohustuse tasuda riigilõivu suuremas määras kui määruskaebuse elektroonilisel esitamisel veebilehe www.e-toimik.ee kaudu. Eeltoodust lähtudes ja tuginedes põhiseaduslikkuse järelevalve kohtuasjas nr 3-4-1-2-14 esitatud seisukohtadele, tunnistas kolleegium, et RLS § 57 lg 14 alates 1. juulist 2012 kehtinud redaktsioonis oli osas, mis sätestas kohtumääruse peale määruskaebuse muul viisil esitamisel kohustuse tasuda riigilõivu suuremas määras kui määruskaebuse elektroonilisel esitamisel veebilehe www.e-toimik.ee kaudu, oli põhiseadusega vastuolus.

Priit Pikamäe
Tõnu Anton
Eerik Kergandberg
Lea Kivi
Tambet Tampuu